

O wychowaniu...

Jest mnóstwo definicji wychowania, mnóstwo jest też poglądów na to, jaki styl wychowawczy jest najskuteczniejszy, najlepszy. Trudno jest określić dokładny cel wychowania, gdyż celów przecież jest wiele. Nie trzeba tych wszystkich definicji, poglądów i celów znać, by być dobrym wychowawcą dla swojej pociechy, choć warto się orientować przynajmniej, jakie oddziaływania są dla dziecka bardziej, a jakie mniej korzystne.

Styl wychowania

W literaturze pedagogicznej i psychologicznej najczęściej mówi się o trzech stylach wychowawczych: o autorytatywnym, liberalnym i demokratycznym. Autorytatywny związany jest z wyraźnym autorytetem w osobie wychowawcy, dystansem pomiędzy dzieckiem a nim, opiera się na wymaganiu bezwzględного posłuszeństwa, na stosowaniu surowych kar. Liberalny styl to zupełne jego przeciwieństwo. To pozostawienie dziecku pełnej swobody. Niektórzy jego zwolennicy uważają, że dziecku trzeba jedynie zapewnić optymalne warunki rozwoju, z resztą zaś poradzi sobie samo, dlatego też nie należy go zanadto ograniczać, ani też do czegokolwiek namawiać, gdyż wybór należy do niego. Większość specjalistów za najlepszy i najskuteczniejszy uważa demokratyczny styl wychowania, w którym dziecko uczy się podporządkowywania normom i bycia posłusznym, gdyż najpierw uczestniczy w tworzeniu tychże zasad i je akceptuje. A zatem dziecku próbuje się nie narzucać jakiegoś sztywnego modelu postępowania, lecz wiele uzgadnia się z nim i tłumaczy. Przede wszystkim dziecko ma tu prawo do swojego zdania w pewnych sprawach i może swobodnie wyrażać swoje poglądy. To, co ważne – występuje w tym stylu wychowania pewien system kar i nagród, ale mowy nie ma o karach fizycznych czy innych surowych represjach. Warto się nad takim postępowaniem wobec dziecka zastanowić, gdyż obserwacje świadczą na jego wyraźną korzyść. Relacje pomiędzy członkami rodziny, w której styl demokratyczny dominuje, są nacechowane wzajemnym szacunkiem, akceptacją i są naprawdę bliskie.

Łatwo jest radzić...

Można byłoby dawać rodzicom wiele rad na temat wychowywania, ale większość z nich jest albo nieadekwatna do dzisiejszych czasów, albo na tyle trudna do rzeczywistego zastosowania się, że rodzice mają proste wytłumaczenie, aby ich nie stosować: „bo łatwiej powiedzieć, trudniej zrobić”. To prawda, czasem potrzeba naprawdę wiele wysiłku, by osiągnąć sukces wychowawczy, na którego skutki wcale nie trzeba czekać kilka czy kilkanaście lat. Dziecku służy konsekwencja w działaniu opiekunów, ale konsekwencja przemyślana i sensowna. Niezbędna jest zgodność słów z postępowaniem rodziców i zawsze na miejscu jest dobry przykład z ich strony, bo wartościowe, korzystne otoczenie dziecka to już duży pozytywny krok w stronę jego dobrego wychowania.

Bezcenny czas

Bez względu na wszystko, aby o wychowywaniu mogła być w ogóle mowa, dziecku należy poświęcać wiele czasu. I tu pierwsze schody, bo skąd wziąć dziś czas, jeśli jest się pochłoniętym ciągłą pracą? To już niestety problem rodziców, z którym sami muszą sobie poradzić. Kolejna ważna sprawa: swoje dziecko trzeba poznać, żeby wiedzieć, jak na nie oddziaływać. Oczywiście do tego potrzeba wspomnianego już czasu. Potrzeba go także, aby zorientować się w skutkach swoich metod wychowawczych, o których dowiadujemy się poprzez przebywanie z dzieckiem, jego obserwację i nade wszystko rozmowę. Niech ona będzie lekarstwem na wszystkie problemy z dzieckiem, bo i w karach i nagrodach umiar należy zachować, a rozmowa to chyba jedyne działanie ze strony rodzica, o którym można z prawdziwą pewnością powiedzieć – tego nigdy za wiele!

Jak egzekwować obowiązki od dziecka?

Głównie problem dotyczy niewypełniania obowiązków domowych i odrabiania lekcji. Niezwykle ważne jest, aby ustalić z dzieckiem regulamin zasad obowiązujących w domu oraz konsekwencje ich nie przestrzegania. Aby zostały one spisane razem z dzieckiem w miłej atmosferze. Ustalając takie zasady i konsekwencje sprawiamy, że świat dziecka staje się czytelny, klarowny i przewidywalny. Dziecko wie, co je czeka gdy nie zrobi tego, co do niego należy, ponieważ ustalone konsekwencje są stałe, niezmiennie i wyciągane natychmiast. A różnią się od kary tym, że są przewidywalne i nie zależą od naszego nastroju i żadnych innych czynników.

Proszę spisać zakres obowiązków z dzieckiem, nie zapominając o jego nagradzaniu i motywowaniu przy każdej okazji. Motywowanie i praca na pozytywach przynosi naprawdę bardzo cudowne rezultaty. My rodzice często zapominamy o chwaleniu nawet najdrobniejszego przejawu współpracy i pomocy ze strony naszych dzieci - uważając takie zachowanie za normę, za coś co i tak powinno zostać wykonane. Nic bardziej mylnego. Chwalmy nasze pociechy, nawet za najdrobniejszy sukces.

Można wprowadzić system naklejkowy/żetonowy. Dzięki przyznawanym "punktom" dziecko będzie zmotywowane do zachowań przez nas - rodziców pożądaných. A po zebraniu wcześniej ustalonej ilości punktów wymieniamy je na nagrodę atrakcyjną dla dziecka. Należy również pamiętać, że najlepszą nagrodą jest uwaga rodziców (a nie nagroda materialna!) i czas poświęcony dziecku !!!